

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]

Total No. of Questions : 26]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **302-M (RS)**

Code No. : **302-M (RS)**

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

[Total No. of Printed Pages : 4

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ

D.El.Ed. FIRST YEAR

ಶಿಕ್ಷಣ

EDUCATION

ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪರಿಚಯ

INTRODUCTION TO BASIC CONCEPTS

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 16. 05. 2019]

Date : 16. 05. 2019]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी अति योग्य उत्तराची निवड करा आणि उत्तर-पत्रकेमध्ये उत्तर लिहा. सर्व प्रश्न सोडविणे सक्तीचे आहे : $10 \times 1 = 10$

1. प्रिया ही बाहूलीवर आईच्या ममतेचा अभिनय करते. हे खालीलपैकी या खेळाचे उदाहरण आहे.
(A) नाटक खेळ (B) अभिव्यक्ती खेळ
(C) संकेत खेळ (D) परिचय खेळ.
2. जॉन डीवीच्या मतानुसार शिक्षण म्हणजे
(A) शब्दाचा अर्थ समजण्यास अध्ययनाकडून संकल्पनेशी जोडणे
(B) सर्व घटकातील सद्भावना
(C) व्यक्तीमत्त्वाचा सर्वांगीण विकास करण्याची प्रक्रिया
(D) अनुभवाच्या पुनर्बांधणीद्वारे जगण्याची प्रक्रिया.

3. खालीलपैकी कोणते निर्देशक दर्शवितो कि भारतीय बांधन मुलांच्या मूलभूत हक्काची काळजी घेत नाहीत ?
- (A) शाळाबाह्य विद्यार्थ्यांचा दर कमी झाला (B) साक्षरतेचा दर सुधारला
(C) बाल मृत्यूदर वाढत आहे (D) बालक जगण्याच्या दर वाढला.
4. सरकारी निधि शिवाय शैक्षणिक संस्थेस धार्मिक शिक्षणास निधि न देण्याचे कलम
- (A) कलम 27 (B) कलम 28
(C) कलम 256 (D) कलम 45.
5. मुलाला समाजीकरण करणारी पहिली संस्था
- (A) समुदाय (B) शाळा
(C) समवयस्क (D) कुटुंब.
6. कांही अध्ययनकर्ते तक्ते, नमुने, स्लाईड पाहून शिकण्यास पसती देतात. या प्रकारच्या शिकणाऱ्याची ओळख
- (A) दृष्य अध्ययन कर्ता (B) श्राव्य अध्ययनकर्ता
(C) वाचन व लिखन अध्ययन कर्ता (D) स्पर्ष शिक्षण अध्ययन कर्ता.
7. एक विद्यार्थी त्याच्या मित्राची नकल करतो. जेव्हा तो फळा लेखन करतो आणि ओठांच्या हालचालीचे स्पष्टीकरण करताना निरोक्षण करतो. या मुलामध्ये असणारी शक्य समस्या
- (A) दृष्टी दोष (B) बौद्धिक न्यूनता
(C) श्रवण दोष (D) वाचन शिकण्यात अडचन.
8. खालील विधाने विचारात घ्या.
- I. राजकीय व्यक्तीना उच्चवर्णिय लोकांची आर्थिक व सार्वजनिक प्रशासन स्थिती सुधारण्याची संधी पुरविणे
II. सामाजिक शोषिताना शैक्षणिक संधी पुरविणे
III. किरकोळ व वंचिताना सामाजिक न्याय पुरविणे
IV. वडिलांचा व्यवसाय हा मुलाचा व्यवसाय होईल असे पाहणे.
- वरीलपैकी कोणते विधान आरक्षणासंबंधी योग्य नाही ?
- (A) I व IV (B) II व IV
(C) III व IV (D) II व III.
9. समावेशक शिक्षण हे या विश्वासावर आधारलेले आहे.
- I. सर्व मुलांच्या गरजा व सामर्थ्य सारखे असते
II. सर्व मुळे शिकू शकतात
III. पालकांचा सहभाग व सामाजिक घटना
IV. फक्त काही मुलांना शिक्षणांचा हक्क हा मूलभूत हक्क आहे.
- वरील पैकी :
- (A) I व II (B) III व IV
(C) II व IV (D) II व III.

10. खालील यादीतून मूलभूत कर्तव्यांची यादी करा.

- I. भारताच्या सार्वभौमत्व, एकता व एकात्मता यांची वृद्धि व रक्षण करणे
  - II. कोणत्याही नागरिकाचा भेदभाव धर्म, जात, पंथ, लिंग, जन्मस्थळ किंवा इतर गोष्टींवरून न करणे
  - III. 6 - 14 वयो गटातील मुलांना मोफत व सक्तीचे शिक्षण देणे.
  - IV. उच्च वारसा असलेल्या संयुक्त संस्कृतीचे किंमत व जपणुक करणे.
- वरील पैकी :

- (A) I व II (B) III व IV
(C) I व III (D) II व III.

भाग - II

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर अर्ध्या पानापेक्षा जास्त असू नये : 5 × 2 = 10

11. एक शिक्षक म्हणून तुम्ही मुलाच्या सामाजिकरणात संपर्क साधने कशी वापराल ?
12. DPEP की दोन उद्दीष्टे लिहा.
13. सांघीक खेळ म्हणजे काय ? एक उदाहरण द्या.
14. तुमच्या वर्गातील श्राव्य दोष असणाऱ्या मुलाकरिता अध्ययन वातावरण कसे निर्माण कराल ?
15. शूलमनच्या नुसार परिणामी शिक्षकाला व्यावसायिक ज्ञानासाठी आवश्यक असलेली चार क्षेत्रे लिहा.
16. खेळ व गट गतिशीलता यामधील संबंध लिहा ?
17. तुम्ही तुमच्या मूलांत कोणताही एक मूलभूत हक्क कसा रूजवाल ते स्पष्ट करा.
18. बालपण हे साधना करण्याचा चिकित्सक काळ कसा आहे ?

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायी प्रश्न दिला आहे. त्यापैकी (a) किंवा (b) याचे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर एका पानापेक्षा जास्त असू नये : 8 × 5 = 40

19. (a) शिक्षणाच्या समाजशास्त्राच्या व्याप्तीच्या कोणत्याही पाच गटकांचे वर्णन करा.

किंवा

(b) मुलाची ओळख निर्माण करण्यामध्ये जात व धर्म कसा प्रभावी ठरतो स्पष्ट करा.

20. (a) NCF - 2005 च्या धोरणातील शैक्षणिक उद्दिष्टे नमुद करा. त्यातोल कोणतेही दोन तुमच्या शाळेत कशी लागू कराल स्पष्ट करा .

किंवा

(b) शाळा समुदाय गळती आता घडत नाही. त्यासाठी चांगला संवाद व वैयक्तिक अंतर कौशल्य हा शिक्षकाचा एक भाग आहे. हे विधान स्पष्ट करा.

21. (a) पियाजेच्या सिद्धांतानुसार शैक्षणिक परिणाम नमुद करा.

किंवा

(b) खेळाच्या शैक्षणिक सुचीताची यादी करा.

22. (a) “समावेशक वर्गखोलीमध्ये विविधता ही समस्ये ऐवजो एक साधन म्हणून सुचविली जाते.” पृथक्करण करा.

किंवा

(b) समावेशकाकरिता नकारात्मक दृष्टीकोन मोठा अडसर आहे. पृथक्करण करा.

23. (a) सामान्यपणे मानव हा सामाजिक प्राणी आहे. आणि तो भोवतालच्या परिसरातून शिकतो. विश्लेषण करा.

किंवा

(b) शाळा ही सामाजीकरणाची मजबूत संस्था आहे. विश्लेषण करा.

24. (a) चुका या मुलांच्या विचाराचे दरवाजे आहेत. विधानाचे विश्लेषण करा.

किंवा

(b) अध्ययन ही एक प्रक्रिया त्याचबरोबर उत्पादन आहे. विधानाचे विश्लेषण करा.

25. (a) अपंग मुलांच्यातील दोष निवारण्याकरिता तुम्ही करणारे पाच उपाय स्पष्ट करा.

किंवा

(b) मैत्रीपूर्ण सर्व समावेशक वर्गाची उद्दीष्टे तुम्ही कशी साध्य कराल ?

26. (a) बालपनाची पाच लक्षणे स्पष्ट करा.

किंवा

(b) तारुण्य अवस्थेची पाच लक्षणे स्पष्ट करा.